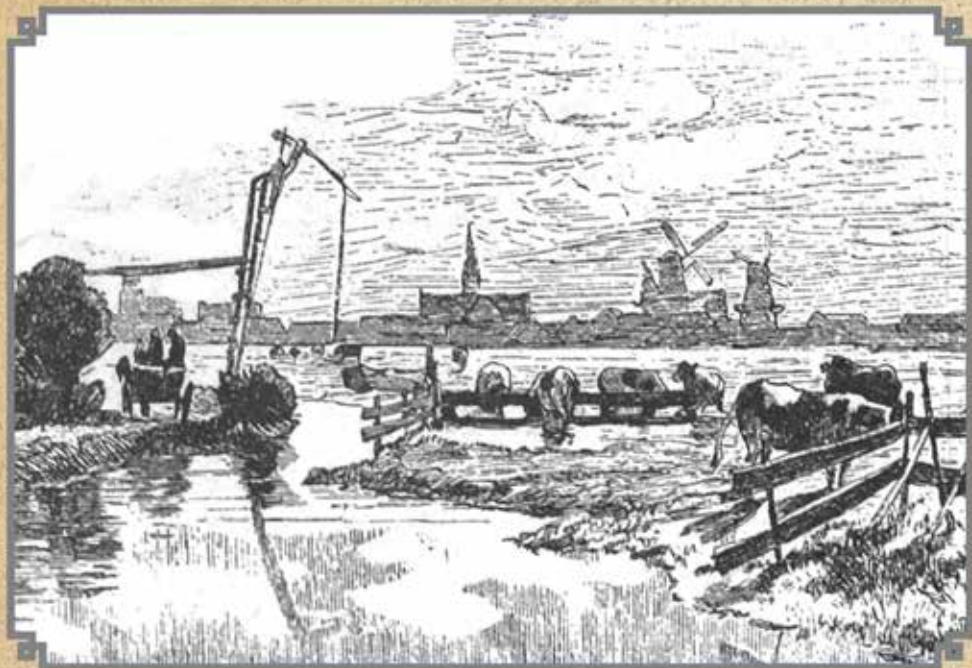

Skildring av Holland

Återutgivning av text från 1888

En gratis publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av Holland
år 1888

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-059-2

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du läsa en intressant skildring av livet i Holland i slutet av 1800-talet.

Du får veta mer om städerna, de många kanalerna och de viktigaste näringsgrenarna.

Den här texten publicerades ursprungligen i november år 1888 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Vandringar genom Holland". Texten publicerades anonymt. Illustrationerna gjordes av konstnären Carl Kjellin (1862–1939).

Den här e-boken publicerades på sajten e-boksbiblioteket.se i oktober 2016.

Du får gärna länka till den här e-boken eller skicka vidare e-boken till vänner och bekanta. Du får till och med ladda ner den och sprida den vidare på din egen sajt eller blogg – men då kan vi inte göra eventuella ändringar, rättelser eller kompletteringar.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och namn på personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Skildring av Holland år 1888

Den här texten publicerades ursprungligen i november år 1888 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Vandringar genom Holland". Texten publicerades anonymt. Illustrationerna gjordes av konstnären Carl Kjellin (1862–1939).

Det holländska språket, sådant det talas af det lägre folket, bjuder på en mängd gaminaktiga, rätt lustiga talesätt. Ett fruntimmer tänkes alltid såsom en skuta under segel. »*Zij doet niet dan laaden en lossen*» (hon gör intet annat än lastar och lossar) heter det burleskt om en hustru, som i något så när rask följd lyckliggör sin man med arfvingar. Om mannen själf säger man, att »han för ett stort skepp», om frun är korpulent, och vårt uttryck »på öfverblifna kartan» har sitt motstycke i holländarens: »de gamla skeppen få ligga qvar på land». I dessa och liknande talesätt spåra vi inflytandet från kusten. Skriftspråket, de bildade klassernas språk, har utbredt sig inifrån landet, från Utrecht-hållet. Dessa begge strömningar, den ena från Nordsjön, den andra från Tyskland, hafva af det germanska grunddraget, modifieradt af landets säregna art, skapat denna holländska nationalindividualitet, som skiljer sig så skarpt både från den tyska och belgiska.

Utrecht, en tid den förnämsta staden i Nederländerna, har haft en ståtlig historia – det var under medeltiden, då staden var sätet för landets kultur, centrum för den andliga och verdsliga magten, och då kejsarne här gerna höllo sitt hof. Men handeln på Rhein, som gaf lif och rikedom, har allt mera gått tillbaka; Utrecht har öfverflygats af Amsterdam, Rotterdam och andra städer. Den fordom rent tyska staden har under de sista århundradena fått en specielt holländsk pregel, öfver dess kyrkor, privathus och affärslokaler har så småningom bredt sig liksom en högtidlig hvila, sjelfva Rhein tyckes med sina två armar flyta allt djupare och djupare genom staden, och man använder trappor för att från dess bräddar komma upp till gatorna, som på hvalfbågar leda sig fram under de höga husraderna.

Men ännu allt jemt är dock Utrecht företrädesvis en plats för den högre bildningen. Det tre och ett halft sekel gamla universitetet häfdar ännu sitt gamla rykte. Särskildt är intresset stort för uppsamlande och ordnande af skriftliga och andra minnesmärken från stadens och landets äldre historia, i all synnerhet från de sextonde och sjuttonde århundradena, denna glansperiod, som aldrig kommer mer. Den holländska sjelfständighetskänslan, allvarliga vetenskapligheten och näringsfliten skola väl alltid bevara sig oförminskade, om än storhetstiden är för all framtid förbi.

Utrecht är äfven bekant såsom jansenisternas hufvudfäste, dessa kättare, hvilka redan för mer än hundra år sedan på det bestämdaste förklarade, att påfvens ofelbarhet var en orimlighet. Icke långt från jansenisterna, i byn Zeyst, lefver en ännu stillsammare religiös sekt, herrnhutarne. Dess medlemmar kunna vid första anblicken skiljas i afseende på ålder och stånd; de små flickorna bära högröda band i mössan; färgen öfvergår till ljuflig rosa, då flickan växt upp

till ungmö och kan hoppas på att få en make; den gifta qvinnan bär den lugna blåa färgen, och enkan den intetsägande hvita. Herrnhutarne borde egentligen hafva slagit sig ned längre åt vester, der deras entoniga lif bättre hade harmonierat med det stilla slättlandskapet. Omkring Utrecht är naturen ännu ganska tysk och mycket behaglig, med gröna fält, vackra skogsdungar och inbjudande landtgårdar. Här finnas vattendrag, som icke allenast blänka och spegla, utan äfven, hvad mera är, porla och strömma. Trakten kring Utrecht ligger nemligen hela tjugu fot högre än det öfriga Holland, som är så lågt och slätt, att ingen kan gör sig en föreställning derom, som icke sett det. Kring andra slättland plägar man åtminstone se en horisont, som antyder tillvaron af högre punkter. Icke så här, der man fullständigt måste resignera från allt hvad kullar, berg och klippor heter. Till tröst har man visserligen de otaliga vattnen, som öfver allt blicka mot himlen, stilla, evigt stilla; skada blott, att de derjemte ligga linierätt utstakade som efter ett snöre. Allt hvad ögat skådar, rundt omkring, är utsträckt efter en plan: i detta landskap herskar endast det nyktra förståndet, som skapat det efter sitt beläte, ordnat och smyckat det efter sin smak.

Holländaren vet, att marken under hans fötter består af sand och dy och att han med all sin egendom skulle spolas bort som en spån, om dammarne mot hafvet gäfve vika. Derfor äro också hans närmaste omsorger att bevara marken under fötterna fast, hålla sjöfart och näringsflit i flor och fosterland och religion vid magt och styrka. I allmänhet tänker holländaren icke utöfver det för ögonblicket nödvändiga. Har han uppnått en viss grad af förmögenhet och anseende, så ser han i andanom genast nästa högre grad såsom lika nödvändig att uppnå o. s. v. Och dock är detta folk hvarken girigt eller

snålt, men mycket arbetsamt och mycket sparsamt. Inom hemmets trygga väggar utvecklar sig dock ett trefligt samlif, som har sin rot i ett varmt och trohjärtadt sinnelag: någon ideel eller rent af romantisk lyftning skall man dock icke begära af holländarne.

Låtom oss nu från Utrecht göra ett par utflygter, en åt nordväst och en åt sydväst, för att lära känna människorna och deras förhållanden i detta intressanta land!

Tre ting slå genast främlingen såsom något egendomligt: kanaler, boskapshjordar och väderqvarnar. Han vänder på sig, han ser och ser, om ej på något håll skall finnas en lucka i detta oförklarligt sammanhängande tripp-trapp-trull. Men, nej! – i Holland förekomma de alltid till sammans och gifva landskapet med dess alltid gröna fält och buskar en oföränderlig pregel.

Kanalerna göra tjänst som större och mindre landsvägar och på samma gång som gärdesgårdar mellan egorna. Breda eller smala kedja sig på dessa vattengrafvar till sammans till ett oändligt nät, så långt ögat ser. Under en disig himmel ligga de der som långsträckta, stilla speglar, tills det plötsligt blir lif på vattnet, och fartyg komma: segelbåtar och långa, smala postbåtar, dragna af hästar på stranden eller mindre men tungt lastade farkoster, som framläpas af karlar eller qvinnor, arbetande i sitt anletes svett. Ofta bor familjen dag och natt med barn och allt i den täckta båten.

Snörräta landsvägar följa här och der kanalen åt. De äro beklädda med ett lager af små, brända tegel, s. k. klinters, och befaras med åkdon af de underligaste slag: tjockbukiga trillor på höga hjul, slädar, hvilka man icke stiger upp i utan går in i; vidare olika sorter småvagnar för barn eller frukt eller annat och dragna af hundspann. Hö ser man ofta forslas på fartyg eller vagnar. Hö är för detta land en

vara som alltid måste finnas i förråd. Hö är nemligen råämnet till en betydande del af Hollands hela produktion. Det är ofantliga massor smör och ost som årligen utskeppas, men äfven exporten af lefvande kreatur är högst betydlig.

I hela verlden finnes ej heller ett ställe, der boskapen är bättre född, gestaltad, ren och glänsande i huden än i Holland. Och öfver allt ser man kor och oxar, kring väderqvarnar och vid kanaler. Men erbjuda boskapshjordarne ett angenämt skådespel, så kan deremot ej det samma sägas om de oräkneliga väderqvarnarna, som främlingen aldrig ett ögonblick kan blifva qvitt, förr än han lyckligt lemnat landets gränser bakom sig. Vattnet har ju ingen rörelse i detta land, det kan hvarken drifva qvarn- eller pumphjul. Skogsdungarne, så mycket som fins af sådana, lemna alldeles för litet ved till bränsle. I jorden finnas inga kol, endast torf till öfverflöd, men torf som bränsle till ångmaskiner lemnar dålig valuta. Allt detta, som fattas, måste nu vinden ersätta. Hvar helst det finnes något att mala eller rifva eller krossa eller slå i formar eller lyfta eller Gud vet hvad allt – genast måste man hugga tag i vinden och sätta honom till arbete. Öfver allt väderqvarnar, fåktande med armarne, i ständig gång, ty lyckligtvis blåser det dag och natt, starkare eller svagare, från hafvet. Ständigt flägtar det, oupphörligt höjer sig dammet i små hvirflar öfver landsvägarne. Deraf ordspråket: »Der herrar rida, dammar det dam — der tiggare dansa, damma trasorna».

Väderqvarnarna äro landets räddare, de hålla Holland ofvan vatten och utan deras rastlösa utpumpningsarbete skulle allt vara träsk och moras. Och industri och näringar, hvad blefve af dem, om ej väderqvarnarna ersatte vattenhjul och maskiner! Intet under då, om holländaren gör sin välgörare, sin arbetsamma vindfångare stor och

stark och ger honom armar, som ofta äro öfver hundra fot långa — ja, intet under, om han bemödar sig att gifva honom ett prydligt yttre och dervid hvarken försmår vanlig målning eller ens förgyllning. Vid dess fot bygger han sin stuga. Många af dessa mjöl-, såg-, olje-, pappers- eller färg-qvarnar hafva ett värde af hundratusen mark och derutöfver.

Det är visst och sant: man vänjer sig ej i första taget vid att ständigt hafva dessa jettelika väderqvarnsvingar svängande för ögonen. De göra ett vidrigt intryck, såsom om kolossala spindlar rörde sig i luften. Torfröken vänjer man sig vid till sist, men med qvarnarnas eviga zig-zag är det som det kan. Och det är ej bättre i närheten af städerna än ute på landsbygden. Från hvilken sida man till exempel närmar sig Amsterdam, stå väderqvarnar till höger och venster om vägen och lägga beslag på utsigten. Vi låta dem emellertid stå der och begifva oss fortast möjligt midt in i den stora handelsstaden, som fordom kunde berömma sig af att stå närmast efter London i afseende på sjöfart och handel, men nu kommer i rad med Bremen, Hamburg, Danzig och andra städer af samma ordning. Amsterdam behöfver dock – och det är ju redan vackert det! – hamnutrymme för tusen skepp.

Luften i Holland har något icke riktigt angenämt med sig; detta intryck förstärkes i Amsterdam. Till torfröken kommer stenkolsrök; den gråa luften synes ännu mörkare och än mer mättad med fuktighet. Sannolikt från början oreflekteradt hafva holländarne kommit att motverka allt detta genom klara färger. Husens kraftigt röda tegelmurar afbrytas bjert af den snöhvita gesimsen och de gröna fönsterposterna och fönsterluckorna. För att skydda trävirket mot inverkan af den fuktiga luften bestryker man det med oljefärg i

ljusa toner. I synnerhet prunka gaflarne med glada färger och snirk-lar. Husen, höga och smala, äro hvarandra nästan alla lika; palats fin-nas mycket få i Amsterdam, liksom förhållandet är i Hollands öfriga städer.

Skeppsväsendet bjuder deremot på vexlande och måleriska for-mer, fartyg af många olika slag och namn, hvilka trängas i de s. k. »grachterna» eller stadskanalerna och afteckna sina master mot husmassorna.

Dessa grafvar, hvilka ligga i paralela halfbågar utanför hvarandra, visa hur staden småningom har utvidgat sig. Starkt svängda bryg-gor — Amsterdam har mer än 300 stycken — förbinda stadsdelarne, hvilka ju endast bestå af öar och öppna tilldragande utsigter åt flera håll. Men ur »grachterna» luktar det dy, hvar båt rör upp slammet och otaliga muddermaskiner äro i gång för att hålla »grachterna» öppna.

Ser man på folket i staden, faller det genast i ögonen, att många både fruar och flickor hafva en vackert rundad figur, röd och hvit hy, trohjertade ögon och blondt hår. Bland männen af arbetare- och medelklasserna se i Amsterdam relativt många något medtagna ut, både i afseende på kläder, ansigtsuttryck och kroppsställning; dere-mot har sjöfolket ett gladt och hurtigt utseende. God grannsämja synes i allmänhet råda, och man finner ofta grupper af grannar pra-tande utanför husportarne.

Ett för holländarne mycket hedrande drag är den storartande of-fentliga välgörenhet, som i alla städer utvecklas. Der anträffar man välgörande anstalter af mångfaldig art, såsom hittebarnshus, barn-hem, fattighus och asyler, sjömanshem, syskolor, skolverkstäder, åkerbruksskolor, tiggarekolonier, arbetsanstalter för liderligt folk

af båda könen. Visserligen är holländaren ofantligt ekonomisk för egen del, men är det fråga om en insamling för välgörenhet, då anses det på sin plats, att hvar och en ger med fulla händer. Blott judarne tyckas icke kommit i åtanke vid de goda håfvornas fördelning. Judekvarteret i Amsterdam är ännu lika uppfyllt af smuts och hunger och stank som en medeltidsghetto.

Der idkas liflig kommers och judarne utgöra väl en tiondel af Amsterdams befolkning. Det vanliga yrket är diamantslipning, och deri äro de oöfverträffade, men man ser dem äfven uppträda såsom fiskare o. s. v.

Den som sett Amsterdam, känner den allmänna karakteren hos en holländsk stad. Till och med den minsta by måste hafva en bro. Holland är broarnes land — säga vi: broarnes, kanalernas, boskaps-hjordarnes och väderqvarnarnes, så är definitionen fullständig.

Det kan ej fördöljas, att det genuint holländska allt mer och mer håller på att undanträngas af allmänneuropeiska seder och förhållanden. De båda sista århundradena hafva tillfört landet en tysk luft, som många holländare icke kunna inandas utan största grämelse. Vill man ännu se en i byggnadsstilen väl bibehållen holländsk stad, så bör man besöka Kampen vid Zuidersee.

Innan vi afsluta vår korta vandring, måste vi ännu göra en afstickare till den i Haags närhet liggande fiskarbyn Scheveningen. Vi befinna oss ute på dünderna, som skilja Holland från hafvet. Här är allt naket och ödsligt; här finnas hvarken träd eller buskar. Folket är fult, rått men kraftigt i armar och vilja. Frisiskt till ursprunget, har detta folk en stolthet och sjelfständighetskänsla, som ej låter kufva sig. Holland eger en verklig skatt i denna frisiska bonde- och fiskarebefolkning, från hvilken oupphörligt friska, starka människokrafter

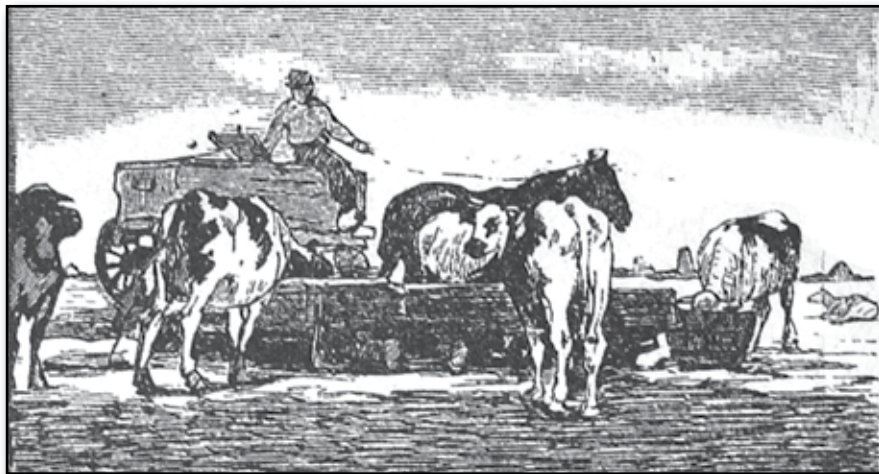
strömma in i landet. Holländare äro dessa fiskare icke, de visa tvärt om ifrån sig deras egendomligheter, så mycket strängare hållande på det forngermanska. Och hur sluga holländarne äro i handel och vandel — i friserna hafva de dock sina öfvermän, hvaraf ordspråket: »Af kineser, judar och scheveningar skall man ej handla».

Holländska bilder. Ett stycke landsväg.

Holländska bilder. Väderqvarn.

Holländska bilder. Vattning af kreatur.

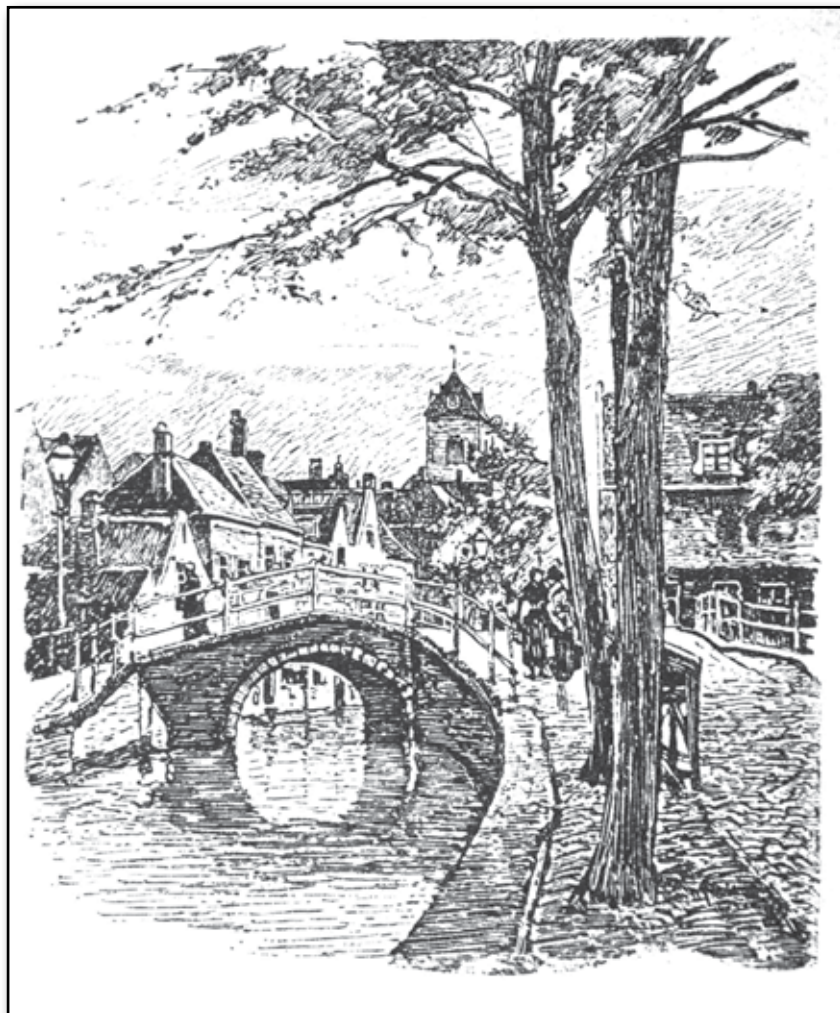
Holländska bilder. Betesmark vid kanal.

Holländska bönder i söndagsdräkt. Teckning af CARL KJELLIN.

Fartyg, lastade med hö.

Gracht i Delft.

Kanal i Amsterdam.

Utrecht.

Viktiga ord och personer

100 000 mark.

Summan på 100 000 mark som nämns i texten motsvarade då 110 000 svenska kronor. En årslön för en piga år 1888 var ca 300 kronor, för en jordbruksarbetare ca 600 kronor och för en lärare 3 000 kronor.

Fot.

Längdmått. En fot motsvarar 29,6 cm.

Friser.

Folkslag vid östersjökusten i Holland, nordvästra Tyskland och sydvästra Danmark.

Gamin.

Gammalt uttryck som betyder "busig". Kommer ursprungligen från franskan där det används om hemlösa småpojkar.

Gesims.

Gammalt uttryck för den list som skiljer fasaden och yttertaket. I stället för ordet gesims används i dag oftast ordet kornisch.

Herrnhutism.

En religiös rörelse som skapades av greven von Zinzendorf i den tyska staden Herrnhut i början av 1700-talet. Herrnhutismen bildade egna församlingar och växte snabbt. Rörelsen ser framför allt religionen som något känslomässigt och personligt.

Jansenism.

En rörelse inom den katolska kyrkan som ser gud som allmäktig. Inom jansenismen menar man att det bara är vissa utvalda som omfattas av guds nåd. Rörelsen startades i Belgien på 1600-talet och ledde till en utbrytning ur katolska kyrkan i bland annat Holland.

Kjellin, Carl.

[1862–1939] Svensk konstnär. Utbildade sig vid Konstakademien och blev senare teckningslärare vid Tekniska skolan i Stockholm. Var verksam både som grafiker, målare och tecknare.

Trilla.

En typ av hästvagn. Vagnen är öppen och drivs av en enda häst. Den har fyra hjul och två säten som är vända framåt. Förr i tiden var det här en mycket vanlig vagn på svenska landsbygden.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott«"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare" (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)

- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)
- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)

- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"
- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"

- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Ett besök i Roms katakomber år 1870"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)
- "Ett fartyg från vikingatiden – fyndet av Tuneskeppet 1867"